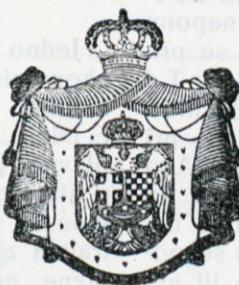

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠТИTU

Klasa 21 (4)

INDUSTRISKE SVOJINE

Izdan 1. Jun 1931.

PATENTNI SPIS BR. 8031

Sousedik Josef, fabrikant, Vsetin, Č. S. R.

Jedno ili višefazni komutatorski motor za ekonomsko regulisanje broja obrtaja bez pomerenja četki.

Prijava od 18. juna 1928.

Važi od 1. oktobra 1930.

Traženo pravo prvenstva od 27. juna 1927. (Č. S. R.).

Pronalazak se odnosi na jednofazni ili višefazni motor sa komutatorom za ekonomično regulisanje broja obrtaja bez pomerenja četkica promenom napona rotora, kod kojeg glavno polje biva oslabljeno radialnim izrezima u limu od statora u neutralnim zonama toliko, sa komutatora rotora, bez primene pomoćnih i kompenzacijonih namotaja za odstranjivanje obrazovanja varnica, ipak može biti pružen veći napon, no što je do sada bilo uobičajeno kod takvih motora.

Već su kod motora za naizmeničnu struju na mestima komutiranja skraćivani zupci, naravno samo kod jednog dela statorovog lima. Ali se ova mera pruža samo na motore sa štancovanim polovima, na pr. lake, kod kojih su komutatorske četkice spojene sa jednim delom statorovog namotaja.

Predmet pronalaska ove prijave ima tome kroz celu dužinu statorovog lima skroz iduće, tako zvane kanale pomoćnog polja, tako da se već spola može raspoznati razlika prema poznatome. S druge strane se odnosi pronalazak na motore, čiji rotorne stope u vezi sa namotajem statora pomoću naročitih poznatih naprava, kao komutatorske četkice ili tome sl.; komutatorske četkice priključene su za mrežu preko autotransformatora ili indukcionog regulatora. Ali tek raspored kanala pomoćnih polja omogućuje, da se rotor može pustiti

da radi sa znatno većim naponom, no što je do sada bilo uobičajeno.

Pošto sa takvim nepomičnim četkama nije moguće podešavanje faznog položaja između struje i napona radi poboljšanja faktora dejstva, to su postavljeni, prema pronalasku, ogranci (odvodnici) na namotaju statora, radi postizanja ovog cilja.

Motor je tako izведен, da je stator namotan slično statoru mašine za istosmislenu struju (na pr. sa talasastim ili pareljalnim namotajem u izpupčenom statoru) i ima odvodnike i spomenute naročite radialne izreze, čija je širina data dejstvom komutacionog polja, da se time ne bi indukovali kalemovi, koji su kratko spojeni četkicama.

Primera radi pokazano je na nacrtu jedno izvođenje. U njemu je A stator sa kanalima O pomoćnog polja i namotajem M, koji je snabdeven sa odvodnicima sa uključnim kontaktima H. Pomoću rednih uključnika R, S, T podešava se položaj faza.

Rotor B ima normalni namotaj H za komutatorom C na kome leže nepomične četkice D, F, G. Ove su priključene na indukcioni regulator ili autotransformator D za postupno bez stupnjeva regulisanje napona rotora.

Za puštanje motora u rad, pre uključivanja statora, podešava se napon autotrans-

formatora pomeranje stupnjastog uključnika na visini rotorovog napona induktivnog u miru, tako da je sekundarni napon autotransformatora jednak rotorovom naponu indukovanih od statora. Tek tada se priključuje stator preko uključnika R, S, T i jednog normalnog, nenacrtanog uključnika. Pri tom motor još ne polazi nego tek pri smanjivanju napona dovedenog rotoru. Ako napon robara dosegne vrednost nulu, to se rotor kreće, odgovarajući gubitku napona, nešto ispod sinhronizma. Ako se poviši pomoću indakcionog regulatora ili autotransformatora D, napon dovedene struje ka četkicama E, F, G (u predstavljenom primeru na nacrtu pomeranjem u desno uključnih kontakti autotransformatora D), to raste broj obrtaja dalje i preko sinhronizma tako, da je na ovaj način mogućno

ekonomično regulisanje motora bez prime-
ne zamenih pomoćnih sredstava.

Patentni zahtev:

Jedno ili višefazni komutatorski motor za ekonomično regulisanje broja obrtaja pro-
menom rotorovog napona bez pomeranja
četkica, naznačena time, što se njegovo
glavno polje pomoću radialnih izreza (C)
u statorovom limu (tako zvanih kanala po-
moćnih polja), toliko slabi u pravcu neutr-
alnih zona, da komutatoru rotora, bez pri-
mene namotaja pomoćnih polja ili kom-
penzacionih namotaja, može biti doveden
više napon, no što je do sada bilo uobi-
čajeno kod takvih motora, pri čemu se
potreban fazni položaj za poboljšanje fak-
tora dejstva podešava pomoću odvodnika
(H) na namotaju statora.

Souschein Jozef Leibigius C. S. R.

-se slijedi podatak izgubljene plove per be-
zobranje. Motor je u obliku cilindra sa
četkicama E, F, G na jednoj strani i
kontaktima R, S, T na drugoj strani.
Motor je uključen u paralelni red sa
autotransformatorom D, koji je uključen u
paralelni red sa rezistorom H.

(A. S. R.)

U ovom primjeru je uključen jedan
autotransformator D, koji je uključen u
paralelni red sa rezistorom H. Motor je
u obliku cilindra sa četkicama E, F, G
na jednoj strani i kontaktima R, S, T na
drugoj strani. Motor je uključen u paralel-
ni red sa rezistorom H.

Primjeri izgubljene plove su u sledećim red-
osm. U ovom primjeru je uključen jedan
autotransformator D, koji je uključen u
paralelni red sa rezistorom H. Motor je
u obliku cilindra sa četkicama E, F, G
na jednoj strani i kontaktima R, S, T na
drugoj strani. Motor je uključen u paralel-
ni red sa rezistorom H.

U ovom primjeru je uključen jedan
autotransformator D, koji je uključen u
paralelni red sa rezistorom H. Motor je
u obliku cilindra sa četkicama E, F, G
na jednoj strani i kontaktima R, S, T na
drugoj strani. Motor je uključen u paralel-
ni red sa rezistorom H.

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

